

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period
21. - 27. januar 2017. godine

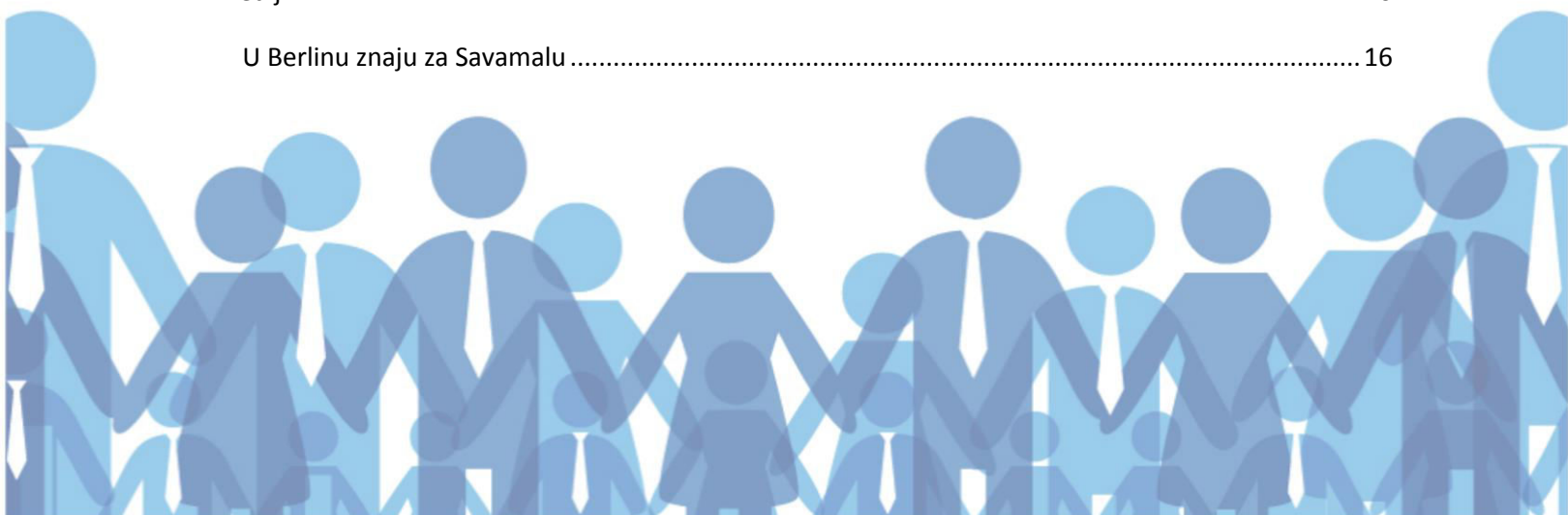
Bilten broj 4/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Da li su prijavljeni troškovi internet promocije iz 2012	3
A 90 hektara za Beograd na vodi?.....	4
Izrugivanje.....	5
Istraga o korupciji u PS SE	5
Afera očitavanje brojila.....	6
Konferencije	8
Stagnacija na listi CPI, bez suštinskog napretka u stvarnosti.....	8
Inicijative i analize.....	13
Objavljivanje izveštaja Vlade.....	13
Registracioni list.....	14
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	15
Sumnjive javne nabavke	15
(Ne)Dostupnost informacija.....	15
Mediji	16
U Berlinu znaju za Savamalu	16

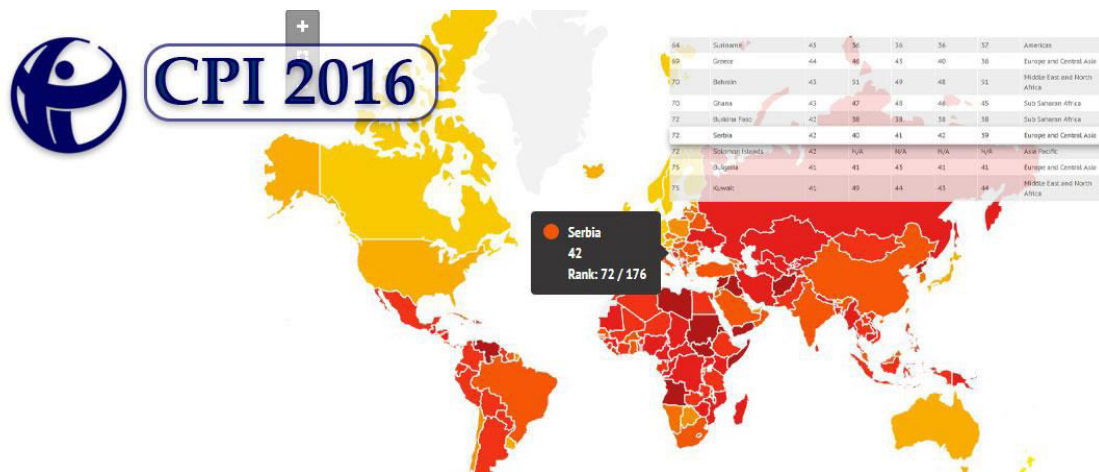

Aktivnosti

U ovoj nedelji predstavili smo Indeks percepcije korupcije (CPI) za 2016. godinu, najpoznatije i najvažnije globalno rangiranje zemalja po percepciji korupcije u javnom sektoru. Predstavljanje je izazvalo interesovanje medija, stručnjaka, ali nismo čuli bilo kakve reakcije predstavnika vlasti i onih koji bi trebalo da stvore uslove za borbu protiv korupcije i njeno sprečavanje. Detaljnije o predstavljanju CPI u Biltenu, u rubrici "Konferencije".

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija ukupno je tokom protekle nedelje otvorilo 26 potencijalnih slučajeva. Imali smo 11 poziva na broj 0800 081 081, dok je preostalih 15 slučajeva pristiglo mejlom (ts@transparentnost.org.rs), poštom (Pamotićeva 31/III) ili su otvoreni na osnovu podataka pronađenih na internetu i u pres klipingu. Nekoliko slučajeva kojima se Savetovalište bavilo izdvajamo u posebnu rubriku u Biltenu.

Na našoj [Facebook stranici](#), ove sedmice smo objavili osam tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima. [Na sajtu](#) smo objavili 10 tekstova, najava, analiza i inicijativa. Na Tviteru, gde imamo više od 6.200 pratilaca, najviše pažnje izazvali su naši tweetovi o predstavljanju indeksa percepcije korupcije. U protekloj sedmici objavljeno je 69 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

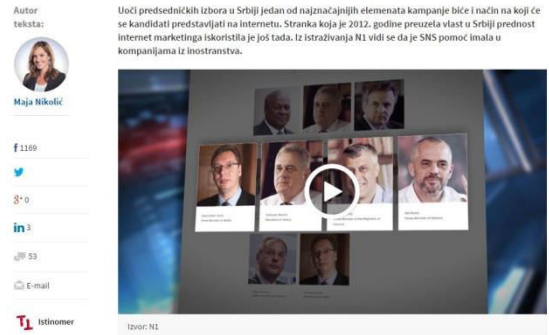
Da li su prijavljeni troškovi internet promocije iz 2012

27. januar 2017.

Zanimljivi [prilog TV N1](#) o rumunskoj marketinškoj agenciji koja je obučavala „tim internet specijalac SNS“, sadrži i neke informacije koje su veoma važne sa stanovišta primene Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, pa stoga, pogotovo ako ne budu argumentovano demantovane, zahtevaju brzu reakciju Agencije za borbu protiv korupcije. Naime, u prilogu su iznete argumentovane tvrdnje o tome da je SNS bila klijent rumunske marketinške agencije „Mažoritas“. To su detaljan opis angažovanja objavljen na sajtu kompanije („formiran internet tim... bilo 15 ljudi...“), kao i struktura troškova („80 posto budžeta uložili u kampanju na društvenim mrežama“), a zatim i personalna povezanost ovlašćenih lica u beogradskom ogranku ove firme (to jest, sa njom povezane firme „Kondiment“) sa SNS (prokurista je Simo Čulić, poznat i kao član SNS internet tima i odbornik u skupštini Beograda). U prilogu su iznete i tvrdnje da ovakve kampanje koštaju nekoliko stotina hiljada evra.

Kao što novinarka ispravno primećuje, nije sporno pravo SNS i drugih učesnika izbornih kampanja u Srbiji da angažuju za potrebe svoje promocije marketinške agencije, iz Srbije ili iz inostranstva. Međutim, kada to čine, moraju poštovati pravila iz Zakona o finansiranju političkih subjekata. To, između ostalog, znači da se svi troškovi moraju platiti sa posebnog računa za finansiranje izborne kampanje ili više

SNS u kampanji koristio Internet tim specijalaca iz Rumunije

izbornih kampanja na koje se odnose i da se moraju prikazati u odgovarajućim rubrikama i

izveštaja o troškovima kampanje. Pošto se troškovi angažmana ove firme ne navode u finansijskim izveštajima iz kampanje SNS iz 2012, to može da znači da oni nisu prijavljeni ili da su prikazani u okviru neke druge, šire kategorije.

Transparentnost Srbija je 2012. godine, kao i u mnogim drugim izbornim kampanjama pre i posle toga, pratila finansiranje izbornih kampanja, izveštaje stranaka i postupanje državnih kontrolnih organa. Kada je reč o finansiranju troškova kampanje SNS na parlamentarnim izborima, odnosno, predsedničkog kandidata Tomislava Nikolića, poređenje podataka monitoringa sa finansijskim izveštajima je bilo gotovo nemoguće. Naime, umesto u odgovarajuće rubrike (npr. za oglašavanje na TV, u štampi, putem bilborda itd.) neki od tih troškova su bili prikazani u rubrici „ostali troškovi“, uz navođenje da su plaćeni agenciji „Block & Connect“. Da bi kontrola bila uopšte moguća bilo je neophodno razvrstati šta je sve plaćeno preko ove agencije

pa zatim utvrditi da li ima nekih troškova koji su opaženi u monitoringu a da nisu prijavljeni.

U svom [prvom izveštaju o kontroli izborne kampanje](#) koji je Agencija za borbu protiv korupcije objavila krajem maja 2012, pominje se da „ostali troškovi“ imaju značajan udeo i da je to posledica pogrešnog prijavljivanja pojedinih troškova u ovoj kategoriji. U [analizi](#) koju smo dali na ovaj izveštaj i dostavili je Agenciji nekoliko meseci kasnije, ukazali smo Agenciji na potrebu da objavi korigovane tabele utvrđene strukture rashoda, kada se „ostali troškovi“ pripišu u kategorije kojima zaista pripadaju. Međutim, to nije urađeno, niti su sva sporna pitanja finansiranja kampanje iz 2012. razrešena do objavljivanja sledećeg [izveštaja](#) Agencije o kontroli finansiranja stranaka, s kraja 2013.

A 90 hektara za Beograd na vodi?

22. januar 2017.

Gradonačelnik Beograda Siniša Mali obznanio je da će se ubuduće gradsko građevinsko zemljište prodaje na aukcijama, umesto po zatvorenim ponudama. "Ovo znači da više nećemo imati zatvorene ponude već aukcije, tako da će tržište određivati cenu zemljišta. Ne želimo da godinama imamo neiskorišćene lokacije, koje su potpuno neugledne i prazne, već da iskoristimo potencijale onoga čime raspolažemo. To znači i lepši grad, i više investitora", [rekao je Mali](#).

Gradonačelnik je zaboravio da objasni jednu „sitnicu“: na koji način je pomoglo dovođenju investitora to što je najveća lokacija u centru grada, od 90 hektara („Beograd na vodi“) ustupljena bez nadmetanja – bilo kroz aukciju, bilo kroz zatvorene ponude. Drugim rečima, ili je po Beograd i Srbiju bilo štetno potpuno isključenje tržišta kod zaključenja tog posla, u

čemu je Siniša Mali bio glavni promoter, ili je štetno organizovati nadmetanja za manje atraktivne parcele.

Od obrazloženja se moglo čuti samo to da je cilj „da se izjednače uslovi otuđenja građevinskog zemljišta, bez obzira da li je nosilac prava javne svojine Grad Beograd ili Republika Srbija“. Pošto je svrha prodaje javne imovine da se ostvari što veća zarada „izjednačavanje procedura“ nije dovoljan razlog za promene. Bilo bi potrebno utvrditi koji od ta dva modela daje bolje rezultate, pa tek onda, ako je republički bolji, menjati gradska rešenja.

Transparentnost Srbija generalno u vezi sa ovim pitanjima ističe da glavni problem kod prodaje ili davanja u zakup javne imovine nije odabir postupka (aukcija ili dostavljanje ponuda), već to što nije obezbeđena dovoljna javnost podataka i predvidljivost poslovanja. Nedovoljna javnost podataka je tako nedavno demonstrirana u [slučaju prodaje DIPOS-ovih stanova](#), tako što nisu bili objavljeni svi bitni podaci o stanovima koji su predmet prodaje.

Kada je reč o kupovini zemljišta, čak i kada su dostupni svi trenutno važeći podaci, vrednost se

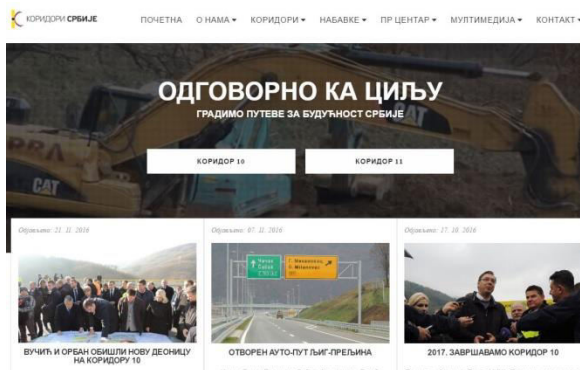

drastično menja u zavisnosti od mogućnosti da se promeni pravni status (npr. poljoprivredno i industrijsko u građevinsko) ili da se uvećaju mogućnosti za izgradnju objekata. Zato su u ogromnoj prednosti kupci koji, zahvaljujući vezama sa donosiocima odluka, računaju sa tim da će izdejdstvovati povoljne izmene planskih dokumenata. Što je još gore, unapred su obeshrabreni da u nadmetanju učestvuju oni koji takve privilegovane informacije nemaju, zbog čega se postiže lošija cena čak i kada aukcija ili javni poziv nisu namešteni.

Izrugivanje

21. januar 2017.

Koliko je stvarnost daleko od zakona najbolje se vidi kada dođe do sukoba partija ili ljudi koji su zajedno vladali. Izjava Velimira Ilića o tome da mu je bilo „obećano mesto direktora javnog preduzeća“, i pored toga što su čak dve Vlade, čiji je on bio član predložile zakone o javnim preduzećima (2012. i 2016. godine) koji nalažu da se direktori JP biraju na konkursima, sjajan je primer nadmoći političkih dogovora nad pravom.

Kokursi nisu ni raspisani ili nisu sprovedeni do kraja, ni 2013, ni nakon donošenja novog zakona, tokom 2016, tako da ova izjava samo potvrđuje da je odsustvo „političke volje“ glavni razlog tog izrugivanja prava i predizbornih

obećanja. Odsustvo demantija ovih navoda, bilo od strane Vlade, bilo SNS predstavlja svojevrsnu potvrdu da su pravljeni ovi protizakoniti dogovori. Još je opasnije to što nema reakcije javnog tužilaštva na javno saopštene optužbe za korupciju i uništavanje dokaza u JP „Koridori Srbije“.

Sve dok građani i mediji ne shvate da ovo nije samo stvar političkih interesa i pregrupisanja, kao što se sada posmatra, već tema koja mora da se istera na čistac sa stanovišta vladavine prava, **nećemo postati normalno društvo.**

Istraga o korupciji u PS SE

24. januar 2017.

Članovi Parlamentarne skupštine Saveta Evrope reagovali su na poziv međunarodne organizacije za borbu protiv korupcije Transparency International da se ispitaju ozbiljne optužbe o korupciji u najvažnijoj evropskoj instituciji za zaštitu ljudskih prava.

Transparency International i šest njenih ogranaka (iz Češke, Francuske, Italije, Letonije, Španije i Velike Britanije) pozvali su 20. januara najviše zvaničnike Saveta Evrope da ispitaju optužbe da je član PS SE primio 2,3 miliona evra kako bi uticao na usvajanje rezolucije u vezi sa stanjem ljudskih prava u Azerbejdžanu. Ova tema je pomenuta već prvog dana zasedanja PS SE, u ponedeljak, a najavljeno je da će se o njoj raspravljati na sednici Odbora za poslovnik, imunitet i institucionalna pitanja, 25. januara.

Slučaj nazvan "Kavijar diplomatija" prvi put je otvoren 2013. godine, ali je tada izneto malo konkretnih dokaza. U međuvremenu je organizacija [Evropska inicijativa za stabilnost](#) objavila novi izveštaj i dokaze.

Sumnja se da je više članova PS SE primilo mito kako bi glasali protiv izveštaja nemačkog poslanika o stanju ljudskih prava u Azerbejdžanu. Među njima su poslanici iz Češke, Italije, Francuske, Poljske, Španije i Velike Britanije. Ta praksa navodno je trajala godinama i uključivala je, pored isplate novca i druge pogodnosti za poslanike koji su bili uključeni u korupcionašku aferu.

U pismu TI navodi se da je istraga o kršenju Etičkog kodeksa u potpunosti u rukama predsednika PS SE i pod punom kontrolom parlamentaraca. Efektivna istraga mora biti nezavisna, ukazala je TI u pismu generalnom sekretaru Torbjornu Jaglandu, predsedniku komiteta ministara SE Joanisu Kasulidesu i predsedniku PS SE Pedru Agramuntu. Pozvala ih je da javno saopšte da nema mesta korupciji u Savetu Evrope, da podrže uspostavljanje posebnih pravila integriteta, što bi uključivalo nezavisnu kancelariju za istrage o etičkim pitanjima i da organizuju nezavisnu istragu u vezi sa glasanjem o rezoluciji u januaru 2013. godine i o ponašanju članova azerbejdžanske delegacije.

Već na prvom zasedanju PS SE, u ponedeljak, 23. januara, otvoreno je ovo važno pitanje. O njemu su govorili predsedavajuća Žozet Durije, portparol Grupe socijalista Morgen Jensen, portparol Ujedinjene evropske levice Tinii Koks i portparol Evropske konzervativne grupe Ian Lidel Grejndžer, koji je najavio da će optužbe o korupciji biti tema i na sednici odbora u sredu.

Transparentnost Srbija je prosledila ove informacije članovima delegacije Narodne skupštine u PS SE, preko kontakt formulara na skupštinskom sajtu.

Afera očitavanje brojila

23. januar 2017.

Afera „očitavanja brojila“ je zanimljiva sa stanovišta borbe protiv korupcije iz tri razloga. Prvo, zato što se lično predsednik Vlade [oglasio](#) rekavši da reaguje po dopisima stotinjak građana koji su ukazali na nelogične račune. Iza toga nije sledilo obećanje da će premijer na sličan način pokrenuti postupak za otklanjanje nezakonitosti u radu organa vlasti ako mu se obrati drugih stotinjak građana.

Drugi aspekt priče su javne nabavke. U [veoma zanimljivom tekstu BIRN](#) se obrazlažu aspekti ovog slučaja koji se odnose na tender i njegov ishod i ukazuju na moguću štetu za budžet. Transparentnost Srbija je i sama ukazivala na brojne stvari koje su u ovom tenderu bile sporne.

Prvo, kako je procenjena vrednost nabavke prilikom planiranja, koja je višestruko veća od onog što je ranije plaćano, a što je na kraju omogućilo da na tenderu prođe tako visoka cena kao prihvatljiva.

Druga stvar je upadljivo odsustvo podele nabavke na partije iako bi ona bila logična i ekonomski opravdana (tako da za pojedine delove Srbije posao očitavanja dobije firma koja može na tom području da ponudi manju cenu). Takva podela bi sigurno omogućila veću konkurenciju, različite jedinične, ali sigurno manju prosečnu cenu.

Takođe se iz objavljenog teksta može zaključiti da niko nije kontrolisao izvršenje ugovornih obaveza, pa je ceo "propust" identifikovan kada su računi stigli na adrese potrošača. U vezi sa ovom aferom može se primetiti da još uvek nemamo daljinsko očitavanje potrošnje struje, da su brojni tenderi propadali i da je to možda takođe u vezi sa eventualnim mahinacijama kod ove nabavke.

Zanimljivo bi bilo ispratiti šta će se dalje dešavati sa ovim ugovorom, da li će biti raskinut i da li će bankarska garancija (polisa osiguranja, kako je ovde navedeno, biti naplaćena)

Treći aspekt posmatranja problema je upravljanje javnim preduzećima. U situaciji kada ovim preduzećima upravljaju vršioци dužnosti, koji su direktno zavisni od političke kontrole, i čija stručnost je upitna, sistem ne može da funkcioniše normalnim tokom, onako kako je zapisano u zakonima. Jedini način da se dovede u red je direktan politički uticaj sa vrha, a za tako nešto, čak i ako ima volje neće uvek biti mogućnosti.

Konferencije

Stagnacija na listi CPI, bez suštinskog napretka u stvarnosti

25. januara 2017.

Transparentnost Srbija je predstavila Indeks percepcije korupcije (CPI) 2016, najpoznatije rangiranje zemalja po percepciji korupcije u javnom sektoru. Srbija se i dalje smatra zemljom u kojoj je **nivo korupcije visok** (72. mesto od 176 zemalja, skor od 42 od mogućih 100). Suštinski, nema bitnijih promena u rangiranju Srbije još od 2008.

Indeks, rangiranje, glavne probleme i prioritete borbe protiv korupcije u Srbiji predstavili su predsednik TS Vladimir Goati, izvršni direktor Bojana Medenica i programski direktor Nemanja Nenadić.

Ovaj rezultat je prilično onespokojavajući, korupcija je kao otrov za neko društvo, rekao je Goati, navodeći da se, po nekim stručnjacima, korupcija na takvom nivou smatra endemskom u nekom društvu.

Govoreći o okruženju, izvršni direktor TS Bojana Medenica je rekla da je

Slovenija najbolja sa ocenom 61, zatim sledi Hrvatska sa 49, Crna Gora 45, Bosna i Hercegovina kao i Albanija 39 i Makedonija 37. Za Kosovo se, kako je u istraživanju navedeno, rade posebna istraživanja i tamo je ocena 36. Najbolje plasirani su Danska i Novi Zeland sa 90 odnosno 89 poena, rekla je Medenica, podsetivši da je ovo istraživanje o tome kakvo opažanje strani eksperti i poslovni ljudi imaju o korupciji u javnom sektoru u nekoj zemlji, odnosno teritoriji.

Izvršni direktor TS Nemanja Nenadić je rekao da je protekle tri godine bila veoma stabilna Vlada, što je pogodno za reforme, ali da nije iskorišćena prilika da se ojačaju poluge za borbu protiv korupcije, pominjući sud i tužilaštvo. Vidljivo je da nema nekih velikih slučajeva takozvane korupcije na visokom nivou, koji bi bili pravosnažno okončani, rekao je Nenadić. On je naglasio da je potrebna depolitizacija javnog sektora, da se otkloni i umanjí koliko je moguće taj uticaj gde mu nema mesta, za početak od imenovanja i postavljenja rukovodilaca, direktora javnih preduzeća, rukovodilaca zdravstvenih ustanova, škola. Govoreći o medijima, Nenadić je rekao da je situacija daleko od dobre, dodajući da je istekla jedna medijska strategija i nije u potpunosti bila primenjena, a nova još nije napisana.

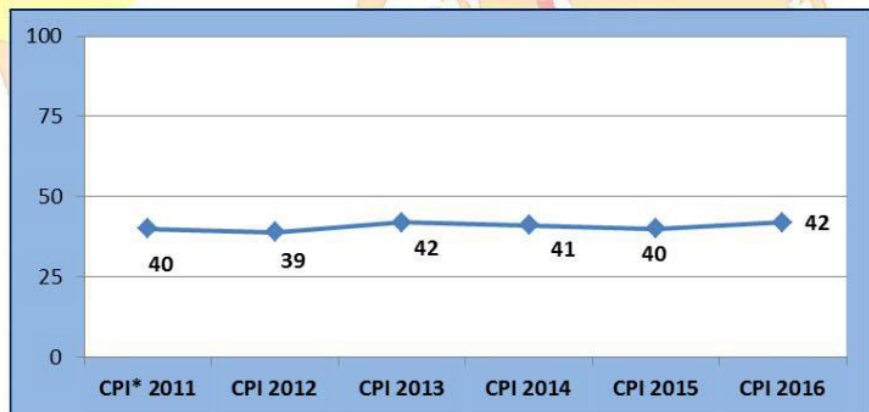
Po oceni Transparentnosti, stagancija Srbije u istraživanjima o korupciji nije uzrokovana samo činjenicom da se utisak o korupciji sporo menja, već i odsustvom suštinskog napretka u ovoj oblasti. Nije realno očekivati da se slika koju drugi imaju o nama promeni, ako se ne rešavaju problemi na koje iz godine u godinu ukazuju domaća javnost, nezavisni državni organi i Evropska komisija i ako ostaju neispitani čak i oni slučajevi sumnje na korupciju koji su dokumentovani.

Godine u kojima se borba protiv korupcije nalazila na vrhu prioriteta Vlade i građana nisu iskorišćene za jačanje institucija, koji bi obezbedio da sistem funkcioniše bez obzira na postojanje „političke volje“. Ni evropske integracije nisu iskorišćene dovoljno da pokrenu reforme. Značajan deo aktivnosti iz akcionog plana za poglavlje 23 evropskih integracija, koje su formulisane nedovoljno ambiciozno, nije čak ni na formalnom nivou ispunjen. Pored toga, neke ocene o ispunjenosti su sporne – poput one da se „uspešno realizuje“ aktivnost prema kojoj Vlada postupa po skupštinskim zaključcima na osnovu izveštaja nezavisnih državnih organa (Prema dokumentima koje smo dobili od Narodne skupštine, od 2014. do danas, Vlada je izvestila samo po jednom takvom izveštaju - preporuke na osnovu izveštaja Zaštitnika građana za 2013. godinu. Narodna skupština nije ni usvajala zaključke po izveštajima nezavisnih državnih organa za 2014. i 2015. godinu). Transparentnost Srbija je u posebnom dokumentu predstavila glavne prioritete za borbu protiv korupcije i osvrt na aktivnosti aktuelne Vlade i Skupštine na tom polju u proteklih šest meseci.

Indeks percepcije korupcije već dvadeset drugu godinu za redom sačinjava vodeća antikorupcijska organizacija na globalnom nivou, Transparency International. Ove godine je rangirano 176 zemalja i teritorija, osam više nego u prethodnom istraživanju. Zemlje se boduju na skali od 100 (veoma 'čiste') do 0 (veoma korumpirane). **Srbija je ove godine plasirana na 72. mesto (prošle godine 71), sa skorom od 42, što je neznatno bolje u odnosu na prethodne dve godine (40, 41) i isto kao 2013.**

Na vrhu liste se nalaze Danska i Novi Zeland sa 90 poena, a na dnu Somalija sa 10. Među bivšim socijalističkim zemljama Evrope najbolje je plasirana Estonija sa skorom od 70, a iz bivše SFRJ Slovenija sa 61. Od zemalja šireg regiona koje nisu članice EU najbolja je percepcija o Gruziji (57). Srbija je bolje plasirana od jedne zemlje EU (Bugarska, 41), a od suseda od nas su lošije

Rang	Zemlja	Skor 2016	Broj istraživanja
72	Srbija	42	7

rangirane Bosna i Hercegovina, Albanija (po 39) i Makedonija (37). Za Kosovo se rade posebna istraživanja i tamo je ocena 36.

Bitno je napomenuti da utisak o visokoj raširenosti korupcije imaju i građani Srbije, što proizlazi iz rezultata istraživanja koja se vrše na nacionalnom uzorku (npr. Globalni barometar korupcije Transparency International, istraživanja UNDP), iako su kod tih istraživanja fluktuacije u percepciji korupcije znatno veće. Visoka percepcija o korupciji jeste problem, zbog stvaranja predubeđenja da se bez korupcije ne može završiti posao. Međutim, prioritet državnim organima treba da bude sprečavanje, otkrivanje i kažnjavanje postojeće korupcije, a ne promena utiska o njenoj rasprostranjenosti.

Pri izradi CPI se uzima u obzir 13 relevantnih istraživanja koja mere percepciju o korumpiranosti javnog sektora. Ta istraživanja predstavljaju mišljenje ili utisak koji o korumpiranosti državnih funkcionera i javnih službenika imaju oni koji sa njima posluju ili koji o tome savetuju poslovne ljude, vlade i međunarodne institucije. Uglavnom je reč o ispitanicima iz inostranstva. Istraživanja moraju biti objavljena u poslednja 24 meseca i mora postojati makar tri takva izvora podataka da bi zemlja bila rangirana.

Srbija je i ove godine, kao i u prethodnih, obuhvaćena sa ukupno sedam relevantnih istraživanja, što garantuje visok stepen pouzdanosti nalaza, kao i uporedivost podataka sa onima iz ranijih godina. Korišćeni su Global Insight Country Risk Ratings, Bertelsmann Foundation, World Economic Forum, Economist Intelligence Unit, Freedom House, International Country Risk Guide, World Justice Project Rule of Law Index.

Od istraživanja koja su relevantna za Srbiju, tri su i sprovedena i objavljena tokom 2016. godine. Četiri istraživanja obuhvataju podatke iz 2015, a jedno od njih i iz ranijeg perioda. Ocene po pojedinim istraživanjima kreću se u rasponu od 32 do 57. Standardna devijacija je (3.69). Na ovom primeru se vidi korist od CPI, kao agregatnog indeksa, koji nalazi sredinu između ovako različitih viđenja situacije.

Zadaci koji stoje pred Skupštinom i Vladom u borbi protiv korupcije i dalje nisu ostvareni

Transparentnost Srbija je pratila u kojoj meri su aktuelna Vlada i Skupština Srbije, nakon pola godine njihovog rada, ispunile preporuke za borbu protiv korupcije koje su izvedene iz studije „Sistem društvenog integriteta“. Za ispunjavanje ukupno 146 preporuka koje se odnose na 15 ključnih institucija ili sektora kod čak 44 je bitno postupanje Narodne skupštine, a u 57 slučajeva Vlada Srbije treba da odigra ključnu ulogu.

Prioritetan zadatak je bilo **povećanje transparentnosti procesa donošenja odluka**, posebno na nivou izvršne vlasti, a u vezi sa zaključivanjem ugovora, poređenjem troškova i koristi (npr. kod zaključivanja vezanih sporazuma koji uključuju kreditiranje i radove), nadzorom, lobiranjem i imenovanjem rukovodstva preduzeća u državnom vlasništvu. U pogledu ostvarivanja ovog cilja, dobro je što se pripremaju izmene nacrta Zakona o državnoj upravi i Zakona o lokalnoj samoupravi u delu koji se odnosi na javne rasprave. Nema nikakvog napretka u javnosti rada u pogledu prakse postupanja Vlade i donošenja drugih propisa.

Kao veliki problem koji opterećuje javni sektor uočena je **politizacija**, pa je stoga nužno konačno sprovesti odredbe Zakona o državnim službenicima i Zakona o javnim preduzećima koje su imale za cilj profesionalizaciju upravljanja. Ni ovde nema nikakvog napretka – u većini slučajeva u državnoj upravi, javnim preduzećima, kao i u brojnim ustanovama (kultura, zdravstvo, obrazovanje), položaje zauzimaju vršioци dužnosti. Na ovaj način se ozbiljno **remeti vladavina prava**, budući da je organizovanje konkursa pre imenovanja zakonska obaveza za koju su rokovi u mnogim slučajevima već prošli.

Kad je reč o **otkrivanju, gonjenju i kažnjavanju korupcije**, potrebno je jačanje nezavisnosti i odgovornosti sudstva, stvaranje uslova za slobodan i neselektivan rad tužilaštva i policije, ali i uvođenje mera radi povećanja broja prijavljenih slučajeva korupcije, kao što su proaktivne istrage korupcije i promovisanje primera istraga zasnovanih na iskazima uzbunjivača. U praksi, i pored početka primene Zakona o zaštiti uzbunjivača, koji je donet sa tim ciljem, nije zabeležen veći broj prijavljenih slučajeva korupcije. Statistike o krivičnim delima ove vrste nisu ujednačene, ali je izvesno da nema napretka u smislu istraga slučajeva korupcije na visokom nivou, o čemu se govori i u izveštajima Evropske komisije. Usvojeni su dugo najavljivani propisi na osnovu kojih će biti reorganizovana tužilaštva koja rade na slučajevima korupcije, ali još nije počela primena. Krivični zakonik je menjan, ali samo u domenu privrednog kriminala, dok je propuštena još jedna prilika da se poboljša opis koruptivnih krivičnih dela. Rad policije je politizovan u nekim situacijama, a u pogledu izbora sudija i javnih tužilaca postoje sumnje da nisu adekvatno primenjeni propisani kriterijumi za ocenjivanje.

Nezavisni državni organi moraju dobiti snažniju podršku, pri čemu je jedan od prvih zadataka pred Skupštinom razmatranje njihovih godišnjih izveštaja i korišćenje tih izveštaja za nadzor nad izvršnom vlašću, a posebno izveštaja Agencije za borbu protiv korupcije o sprovođenju Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije koju je Narodna skupština i usvojila. Jedna od nerealizovanih aktivnosti iz te strategije jeste i uvođenje prakse izrade i razmatranja analize korupcijskih rizika u propisima i procene uticaja antikorupcijskih odredaba zakona i strategija. U praksi, ne samo da problemi na koje su ukazali nezavisni organi nisu rešeni, već je u potpunosti izostalo usvajanje skupštinskih zaključaka povodom razmatranja njihovih izveštaja za 2015. U nekim slučajevima, kada su organizovane rasprave povodom godišnjih izveštaja, narodni poslanici iz vladajuće većine su tu priliku koristili za napade na predstavnike

nezavisnih organa zbog kritičkog osvrta na rad Vlade, umesto da koriste dobijeni materijal za ostvarivanje svoje ustavne uloge nadzora nad izvršnom vlašću.

S obzirom na značaj kontrole vlasti od strane javnosti, neophodno je stvoriti **uslove u kojima će mediji moći da rade sa manje pritisaka i uticaja od strane političkih i ekonomskih centara moći**. Da bi se to desilo, treba u potpunosti primeniti postojeće medijske zakone ali i urediti pitanja koja njima nisu rešena (npr. u vezi sa državnim oglašavanjem). U proteklih pola godine ni na ovom polju nije bilo pomaka na bolje. Državno oglašavanje i dalje predstavlja nerešeni problem, finansiranje medijskih programa putem konkursa nije ispunilo očekivanja, a sa izradom nove medijske strategije, nakon isteka prethodne (koja nije sprovedena u potpunosti) se kasni.

U Srbiji i dalje postoji **veliki jaz između kvaliteta zakonskih rešenja i njihove primene**. Raspodela moći je dovela do toga da Srbija ima stabilnu Vladu, manje nego ikada ranjivu kroz političke ucene. S druge strane, ova koncentracija moći je za posledicu imala još slabiju parlamentarnu kontrolu i nadzor.

U takvim okolnostima, značaj institucija koje nadziru izvršnu vlast, kao što su nezavisni državni organi koji imaju ulogu u borbi protiv korupcije, organizacije civilnog društva i mediji postaje još veći. Međutim, njihove mogućnosti da obave ovaj zadatak su ograničene. Iako je većina nezavisnih organa dobila više resursa u poslednjih nekoliko godina i povećala obim svog rada, zakonska ovlašćenja su im i dalje nedovoljna da bi u potpunosti ispunili ovu misiju. Propuštanje izvršne i zakonodavne vlasti da unaprede zakonski okvir i da reše probleme koji su utvrđeni u godišnjim izveštajima ovih institucija predstavlja pokazatelj odsustva političke volje da se unapredi sistem za suzbijanje korupcije.

Srbija je daleko od toga da iskoristi proces evropskih integracija za uspostavljanje delotvornog i održivog sistema borbe protiv korupcije. Do sada je bilo nekih pozitivnih posledica tog procesa kao i činjenice da EU prati reforme, i da sve više pažnje posvećuje primeni usvojenih pravila, jačanju javne odgovornosti i vladavini prava uopšte. Međutim, proces EU integracija ima ozbiljna ograničenja. Izveštaji o sprovođenju AP za poglavlje 23 pokazuju da je čak i na formalnom nivou značajan deo mera nije ispunjen i da postoji ozbiljan problem u koordinaciji unutar Vlade a o ostvarivanju suštinskog napretka se ne može govoriti, jer je i sam plan nedovoljno ambiciozan i precizan. Uočili smo i slučajeve da su u izveštaju izneti neistiniti podaci o ispunjavanju pojedinih aktivnosti. Još gora je situacija u vezi sa sprovođenjem Antikorupcijske strategije, u kojoj su brojne aktivnosti za koje su prošli rokovi odložene, bez utvrđivanja odgovornosti zbog probijanja plana u vezi sa oblašću koja je definisana kao „jedan od prioriteta“ Vlade i Skupštine već duže od decenije.

Inicijative i analize

Objavlјivanje izveštaja Vlade

25. januara 2017.

Transparentnost Srbija uputila je Narodnoj skupštini inicijativu za objavlјivanje izveštaja Vlade Srbije na veb-sajtu parlamenta. Prenosimo u celosti dopis naslovlјen na generalnog sekretara skupštine Svetislavu Bulajić:

Poštovana gospođo Bulajić,

u skladu sa opredeljenjм Narodne skupštine Republike Srbije za transparentnost u radu, koje se u kontinuitetu potvrđuje povećanjem obima informacija dostupnih javnosti o radu parlamenta, a koje je i vrednovano sa više priznanja za otvorenost i verifikovano u istraжivanjima na tu temu, pozivamo Vas, da u skladu sa Vašim ovlašćenjima, utičete na to da se u rubrici "Izveštaji" (Naslovna stranica/Akti/Izveštaji) veb-sajta Skupštine redovno objavlјuju izveštaji koje parlament dobija od Vlade Republike Srbije. U tom pogledu, za sada, nije uspostavljena dobra praksa, niti je jasno propisana obaveza. Međutim, to odsustvo obaveze očigledno nije plod namere da se informacije sakriju, već previd zakonodavca.

The screenshot shows the website of the National Assembly of the Republic of Serbia. The header includes the logo and name of the assembly, a search bar, and navigation links. The main content area displays a list of reports under the 'Извештаји' (Reports) section. The table below shows the details of the reports found.

Назив	Датум	Преузми
ИЗВЕШТАЈ О ЕЛЕМЕНТАРНОЈ НЕПОГОДИ – ПОПЛАВИ КОЈА ЈЕ ЗАДЕСИЛА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ И МЕРАМА КОЈЕ СУ ПРЕДУЗЕТЕ РАДИ СПАСАВАЊА СТАНОВНИШТВА И ОДБРАНЕ УГРОЖЕНИХ МЕСТА ОД ПОПЛАВА	2. јул 2014.	PDF , DOC
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2013. ГОДИНУ	29. април 2014.	PDF

Ova naša inicijativa ima konkretan povod u vezi sa dve vrste Vladinih izveštaja. U okviru istraжivanja koja Transparentnost Srbija sprovodi, kao i u okviru pružanja pomoći zainteresovanim građanima, novinarima i privrednicima, od Narodne skupštine tražili i dobili kopije dokumenata. Međutim, to je i za nas i za skupštinsku službu predstavljalo dodatno angažovanje, koje se moglo izbeći da su dokumenti bili od početka dostupni na sajtu. Za njih bi tada saznao i veći krug lica. Mi smo pretpostavljali da traženi dokumenti postoje, ali mnogim građanima to nije poznato.

Prva vrsta izveštaja Vlade su oni koje Vlada mora da dostavi na osnovu zaključaka Narodne skupštine, apovodom razmatranja izveštaja o radu Agencije za borbu protiv korupcije, Zaštitnika građana i

Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. U pomenutim zaključcima Narodna skupština teži da reši probleme na koje su ukazali nezavisni državni organi (npr. da neki zakon treba izmeniti ili da treba osnovati neku službu ili promeniti neku praksu), a zatim obavezuje Vladu da– u roku od šest meseci– podnese Narodnoj skupštini izveštaj o sprovođenju tih zaključaka.–

U odgovoru na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, u kome smo tražili izveštaje o postupanju po zaključcima u vezi sa izveštajima sva tri organa, dobili smo kopiju Izveštaja organa državne uprave koji je Vlada Republike Srbije dostavila Narodnoj skupštini 25. maja 2015. godine. Time je otklonjena dilema da li je Vlada Republike Srbije dostavila podatke (makar sa višemesečnim zakašnjenjem kao u slučaju ovog izveštaja) ili ne. Pre dobijanja odgovora postojala je sumnja da je Vlada u potpunosti ignorisala svoju obavezu, s obzirom na činjenicu da u rubrici "Izveštaji" nije bilo ni jednog izveštaja. Inače, sva tri zaključka Narodne skupštine usvojena su 5. juna 2014. godine, pa su i rokovi koje je Vlada imala za izveštavanje istekli krajem te godine.

Druga vrsta izveštaja koje Narodna skupština dobija od Vlade, ali ih ne objavljuje, jesu izveštaji Vlade o izvršenju budžeta za šestomesečne periode. Ova vrsta dostavljanja predstavlja obavezu po Zakonu o budžetskom sistemu. Posebno ukazujemo da zbog neobjavljivanja tih dokumenata Srbija već godinama dobija slabije ocene na u velikom međunarodnom istraživanju "Indeks otvorenosti budžeta", u čijoj izradi, svake druge godine, učestvuje naša organizacija kao partner iz Srbije.

U nadi da ćete uvažiti našu inicijativu i time doprineti daljem povećanju transparentnosti parlamenta,
srdačan pozdrav,

Transparentnost Srbija

Nemanja Nenadić

Registracioni list

23. januara 2017.

TS je inicirala da se ukine praksa po kojoj građani kada menjaju saobraćajnu dozvolu pribavljaju Registracioni list u servisima koji obavljaju tehnički pregled ili na šalterima AMSS koji se nalaze u stanicama policije odnosno u prostorijama MUP-a gde su smešteni šalteri Uprave za upravne poslove. Reč je, naime, o tome da građani plaćaju 250 dinara da bi im se očitali podaci upisani u čip na saobraćajnoj i odštampani na belom papiru formata A4. Inicijativu da ove podatke očitavaju zaposleni u MUP-u kojima se predaje zahtev za zamenu saobraćajne, bez naknade, podneli smo MUP-u (načelnici Uprave za upravne poslove), ministarki državne uprave i direktoru Direkcije za elektronsku upravu.

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo tri slučaja otvorena u našem Antikorupcijskom savetovalištu:

Sumnjive javne nabavke

Nekoliko novinara nam se obratilo u vezi sa slučajevima javnih nabavki kod kojih sumnjaju da postoje nepravilnosti. U pitanju su postupci nabavki različitih usluga i izvođenja radova od strane nekoliko javnih preduzeća. S obzirom na to da su postupci okončani a ugovori potpisani, ne postoji mnogo mogućnosti za reakciju. Ono što je jako interesantno u postupcima, jeste da smo uočili priličan broj diskriminatorских dodatnih uslova (zahtevani finansijski potencijal preko logične mere, specifične kadrovske zahteve kao i poslovne kapacitete u vidu mašina, uređaja i vozila koja uglavnom nemaju veze sa postupcima u obimima u kojima se traže). Sledeća interesantna stvar je što se niko od potencijalnih zainteresovanih za postupak nisu žalili, odnosno postavljali pitanja u vezi sa zahtevima koji su očigledno ograničavali konkurenciju. Sve to je rezultiralo samo jednom ponudom u svakom postupku, i logično većoj cenom za izvršenje usluga ili izvođenje radova nego što bi to bio slučaj da je bila prisutna konkurencija. TS će revidirati slučajeve i predočiti mogućnosti koje su na raspolaganju, što je u skladu i sa namerom da se utvrđuje kažnjivost u ovakvim situacijama, iako nije bilo interesovanja od strane preduzeća koja su mogla da učestvuju u ovim postupcima.

(Ne)Dostupnost informacija

Svake nedelje imamo aktuelne slučajeve sa nepostupanjem organa javne vlasti, ili sa davanjem nepoptunih ili netačnih odgovora na upućene zahteve za pristup informacijama od javnog značaja. Građani se žale najpre na ignorisanje i nepostupanje, a zatim na davanje potpuno netačnih informacija. Pa tako na primer, u jednoj školi u Beogradu zatekli smo situaciju gde se od strane uprave tvrdi da određeni zahtevani dokument ne postoji, iako je iz dokaza koji su dostavljeni od strane građana, potpuno jasno da je dokument prisutan, te da su drugi dokumenti nastajali u vezi sa spornim aktom. Iz ovih slučajeva dolazimo do specifičnih situacija koje su gotovo "slepa ulica", jer žalba Povereniku za informacije ne dovodi do željenih rezultata, s obzirom na to da Kancelarija poverenika ne utvrđuje istinitost ukoliko primalac zahteva i organ javne vlasti tvrdi da dokument ne postoji. Zato pribegavamo alternativnim rešenjima, te najčešće pomažemo građanima da sačine prijave nadležnim inspekcijama koje bi vršile provere, te dovele do mnogo ozbiljnijih posledica po organe javne vlasti ukoliko se utvrdi prikrivanje informacija i dalje nezakonito postupanje.

Mediji

U Berlinu znaju za Savamalu

DW/Beta, 25. januara 2017.

Reforme u Srbiji su zaustavljene, a naprednjaci igraju na kartu nacionalizma, piše u internoj analizi Ministarstva spoljnih poslova Nemačke u koji je Dojče vele (Deutsche Welle - DW) imao uvid. U izveštaju nemačkog ministarstva izražava se zabrinutost zbog manjkavosti u vladavini prava i raširene korupcije, a kao negativni primeri ističu se Savamala i smene u RTV-u.

"Program reformi koji je premijer Vučić ambiciozno počeo pre dve godine zapao je u teškoće", prenosi DW delove poverljive analize i dodaje da se kao problem tumači to što su "delimično poništena smanjenja penzija i plata u javnom sektoru", kao i što slabo napreduje najavljena "privatizacija ili likvidacija gubitaških javnih firmi". "U skladu s tim se Vučićeva retorika u izbornoj kampanji (za razliku od pre dve godine) ne koncentriše na reforme i približavanje EU, već se u prvi plan pre svega vraćaju nacionalističke i etnocentrične ideje. U Srpskoj naprednoj stranci, inače, pre svega predsednik države Tomislav Nikolić zadovoljava religiozno-konzervativni, nacionalistički i deo birača naklonjen Rusiji", stoji u kratkoj analizi.

Navodi se da je nemačko Ministarstvo spoljnih poslova zabrinuto zbog manjkave vladavine prava i široko rasprostranjene korupcije. I na tim poljima su, piše, zastale najavljene reforme uprkos otvaranju poglavlja 23 i 24 u pregovorima sa EU.

"Problematiku posebno osvetljava do sada nerazjašnjeni slučaj Savamale" gde, kako se navodi, "policija nije reagovala na pozive gradjana", pa su usledili masovni protesti na ulicama Beograda, ali istraga nije odmakla. U izveštaju se dodaje da se "demokratska opozicija žali na pokušaje zastrašivanja od strane vlasti kao i na pristrasno izveštavanje medija koji zavise od marketinških prihoda i državnih firmi".

"Nedugo nakon izborne pobede SNS u Vojvodini, otpušten je programski šef tamošnjeg javnog servisa RTV i zamenjeno je više urednika. RTV je pre toga važio za jednu od retkih televizija koje izbalansirano izveštavaju", zaključuje se u analizi do koje je došao DW.

DW dodaje da ovakvi interni izveštaji Ministarstva spoljnih poslova služe za pripremu poslanicima i državnim službenicima, recimo pred današnju sednicu Spoljnopolitičkog odbora Bundestaga na kojoj će glavna tema biti Zapadni Balkan. Takva kratka analiza pokazuje da se u Berlinu kritički gleda na razvoj u Srbiji, iako u javnim nastupima vodećih političara za vlast u Beogradu postoje samo pohvale, prenosi Beta.

